

ETIČKI KODEKS

KOMORE MEDICINSKIH SESTARA I ZDRAVSTVENIH TEHNIČARA SRBIJE

("Sl. glasnik RS", br. 67/2007)

I UVOD

Ovim kodeksom utvrđuju se osnovna etička načela u obavljanju profesionalnih dužnosti članova Komore, odnosi članova Komore prema pacijentima kao i međusobni odnosi članova Komore.

Odredbe Kodeksa odnose se na sve članove Komore, bez obzira na to da li svoje zanimanje obavljaju u javnom ili privatnom sektoru zdravstva. Svi su dužni da se upoznaju sa načelima Kodeksa i da se pridržavaju istih, a Komora je dužna da svojim članovima omogući upoznavanje sa tekstrom Kodeksa i da nadzire poštovanje njegovih odredbi.

Protiv medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara koji se ne pridržavaju tih odredbi Komora je dužna da pokrene postupak pred Sudom časti.

II OPŠTE ODREDBE

Strukturu Kodeksa čine **principi** koji su temelj Kodeksa i obuhvataju iskazana moralna načela i vrednosti, koji su primenljivi u obavljanju zdravstvene delatnosti, a radi uspostavljanja etičkog ponašanja članova Komore.

Sastavni deo principa su **dužnosti** koje članove Komore detaljnije upućuju u standarde profesionalnog ponašanja koje oni moraju da prihvate i poštuju u obavljanju profesije zdravstvenih radnika.

I princip

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari stavlju zdravlje, sigurnost i dobrobit korisnika zdravstvenih usluga u centar svoje profesionalne pažnje.

Dužnosti:

- 1.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari su dužni da svoje znanje i stručnost iz oblasti zdravstvene delatnosti kojom se bave primenjuju za dobrobit zdravlja ljudi koji su uvek u centru njihove profesionalne pažnje.
- 1.2. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari su dužni da se bave zdravstveno vaspitnim radom i podizanjem nivoa zdravstvene kulture stanovništva.

1.3. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari su dužni da se bore protiv zaostalosti i predrasuda, a rade na unapređenju i očuvanju zdravlja, lečenju obolelih i produženju ljudskog veka.

1.4. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari moraju jasno odrediti granice svoje stručne kompetencije, te tako raditi i prihvpati odgovornost za aktivnosti za koje su osposobljeni.

II princip

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari izgrađuju profesionalni odnos sa svim korisnicima zdravstvenih usluga.

Dužnosti:

2.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari imaju moralnu obavezu da se prema svim korisnicima zdravstvenih usluga odnose sa istim osećajem odgovornosti i razumevanja. Njihova predanost mora biti prema svima jednaka.

2.2. Deluju tako da prepoznaju rizik kod korisnika zdravstvenih usluga i blagovremeno ga svedu na minimum.

2.3. Štite i unapređuju zdravlje korisnika zdravstvenih usluga vodeći računa o pristanku korisnika da se nad njim sprovede bilo koja medicinska intervencija u cilju njegovog lečenja.

III princip

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari uvažavaju potrebe korisnika zdravstvenih usluga, njihovo dostojanstvo i integritet.

Dužnosti:

3.1. Odgovorni su u delokrugu svoga rada za zaštitu interesa i dostojanstva korisnika zdravstvenih usluga bez obzira na pol, starost, rasu, sposobnosti, seksualnu orientaciju, ekonomski status, kulturu, religiju i politička uverenja.

3.2. Održavaju i neguju profesionalni odnos sa korisnicima zdravstvenih usluga i garantuju da se svi aspekti tog odnosa tiču isključivo potreba korisnika zdravstvenih usluga.

3.3. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari moraju u što kraćem roku obavestiti odgovornu ili nadležnu osobu, ako postoji bilo kakav prigovor savesti bitan za obavljanje profesionalnog rada.

IV princip

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari poštuju pravo poverljivosti i privatnosti u zdravstvu.

Dužnosti:

4.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari moraju da zadrže u tajnosti sve informacije u vezi sa pojedincem dobijene tokom obavljanja zdravstvene delatnosti, jer se ove informacije smatraju stručnom, odnosno profesionalnom tajnom.

Pored ličnih podataka o pojedincu, profesionalna tajna zdravstvenog radnika podrazumeva: istoriju bolesti, dijagnostičke procedure, rezultate laboratorijskih analiza, propisane lekove ili medicinska sredstva.

4.2. Svaki zdravstveni radnik mora da bude svestan potrebe i obaveze poštovanja svih poverljivih informacija.

4.3. Poverljiva informacija se otkriva isključivo u slučajevima:

- kada korisnik zdravstvenih usluga ponudi svoj pristanak ili pristanak ponudi korisnikov zakonski zastupnik, ukoliko je korisnik zdravstvenih usluga u besvesnom stanju sa oštećenjem mozga, dementan ili mentalno bolestan;
- kada informaciju treba podeliti sa drugim zdravstvenim radnicima koji učestvuju u zdravstvenoj delatnosti, odnosno u lečenju korisnika zdravstvenih usluga;
- kada je to neophodno radi izbegavanja zdravstvenog rizika za članove porodice ili same zdravstvene radnike;
- kada na to obavezuju zakonski propisi;
- dužnosti čuvanja službene tajne zdravstveni radnici i zdravstveni saradnici mogu biti oslobođeni samo na osnovu pismenog ili drugog jasno i nedvosmisleno izrečenog pristanka pacijenta, ili odlukom Suda.

V princip

Poštovanje prava korisnika zdravstvenih usluga na dobijanje odgovarajuće zdravstvene zaštite.

Dužnosti:

5.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari su obavezni da informišu korisnike zdravstvenih usluga o dostupnosti zdravstvene zaštite.

5.2. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari pružaju korisnicima zdravstvenih usluga, na njima razumljiv način precizne i jasne informacije o načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu.

VI princip

Saradnja medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara sa svojim kolegama i drugim zdravstvenim radnicima u cilju postizanja što boljih rezultata u obavljanju svoje profesije.

Dužnosti:

- 6.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari uvažavaju kvalitete i stručnost svojih kolega i ostalih zdravstvenih radnika i prema svima se odnose časno, pošteno i kolegijalno.
- 6.2. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari rade u timu gde moraju ostvariti uspešnu komunikaciju sa svim članovima tima, deliti znanja i veštine sa ostalim članovima tima, a sve za dobrobit korisnika zdravstvenih usluga.
- 6.3. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari lično su odgovorni za svoj rad i odgovaraju za svoje postupke i propuste u radu.
- 6.4. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari poštuju zakonske propise, pridržavaju se visokih profesionalnih standarda, ističu i čuvaju dostojanstvo i čast svog poziva.
- 6.5. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari se odnose prema drugim medicinskim sestrama i zdravstvenim tehničarima onako kako bi oni želeli da se oni odnose prema njima.

VII princip

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari su obavezni da se kontinuirano usavršavaju i bogate svoje znanje i nivo svoje stručne osposobljenosti.

Dužnosti:

- 7.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari nadograđuju svoja znanja i veštine kroz ceo svoj radni vek, u skladu sa savremenim tokovima i dostignućima medicinske nauke.
- 7.2. Moraju posedovati znanja, veštine i sposobnosti koje su neophodni za siguran i uspešan rad.
- 7.3. Imaju obavezu da edukuju mlađe kolege i pomognu učenicima i studentima u savladavanju medicinskih znanja i veština.

VIII princip

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari imaju obavezu čuvanja ugleda svoje profesije.

Dužnosti:

- 8.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari u svakom trenutku se moraju ponašati tako da čuvaju i podižu ugled svoje profesije.
- 8.2. Svojim izgledom, nošenjem propisane uniforme, svojim ponašanjem moraju da doprinesu sticanju poverenja korisnika zdravstvenih usluga.
- 8.3. Svoj status ne smeju koristiti u svrhu promovisanja komercijalnih proizvoda i usluga, s namerom ostvarivanja ličnih i materijalnih interesa. Nikakvi materijalni razlozi ne smeju uticati na njihovo stručno odlučivanje.

8.4. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari moraju odbiti svaki poklon ili uslugu koja bi se mogla protumačiti kao pokušaj sticanja ličnih povlastica ili koristi.

IX princip

Zaštita pacijenta od rizika.

Dužnosti:

9.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari moraju raditi na razvoju zdravstvene nege koja doprinosi sigurnom, terapeutskom i etičkom radu.

9.2. Mere i aktivnosti zdravstvene zaštite moraju biti zasnovane na naučnim dokazima, odnosno moraju biti bezbedne, sigurne i efikasne i u skladu sa načelima profesionalne etike.

9.3. U okolnostima gde ne mogu ukloniti posledice koje bi mogle ugroziti standarde struke, Medicinske sestre i zdravstveni tehničari moraju o tome obavestiti prepostavljenu osobu pismenim putem.

9.4. Ukoliko su suočeni sa profesionalnom nedoumicom uvek im na prvom mestu mora biti interes i sigurnost korisnika zdravstvenih usluga.

9.5. U hitnim slučajevima na poslu i van njega Medicinske sestre i zdravstveni tehničari imaju profesionalnu dužnost da pruže prvu pomoć vodeći računa o svojim kompetencijama.

X princip

Osiguranje od odgovornosti.

Dužnosti:

10.1. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari treba za obavljanje svoje profesije da imaju osiguranje od odgovornosti. To je u interesu korisnika zdravstvenih usluga, zdravstvenog radnika i poslodavca.

10.2. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari dužni su da se kreću u okvirima svoje profesije utvrđene Zakonom ovim kodeksom kao i opisom mesta rada kod poslodavca.

XI princip

Poštovanje etičkih normi.

Dužnosti:

11.1. Ako Medicinske sestre i zdravstveni tehničari nisu sigurni da li je određena situacija u skladu sa ovim kodeksom, obavezni su da se posavetuju sa nadležnim organom ili Etičkim odborom Komore Medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije.

11.2. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari koji uoče da njihove kolege krše etičke principe profesionalnog ponašanja obavezni su da ih na to upozore i da na neformalan način pokušaju da reše problem.

11.3. Ukoliko se očito kršenje ovog kodeksa ne može rešiti na kolegijalan neformalan način, obavezni su da obaveste Etički odbor Komore Medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije koji će preuzeti određene postupke.

11.4. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari ne smeju se baviti prijavama koje imaju za cilj da nekoga povrede ili ponize, već da zaštite profesiju.

11.5. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari obavezni su da sarađuju sa disciplinskim organima Komore medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije.

XII princip

Odnos prema Komori medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije.

Dužnosti:

12.1. Članstvo u Komori je obavezno za sve medicinske sestre i zdravstvene tehničare koji kao profesiju u Republici Srbiji obavljaju poslove zdravstvene delatnosti, u Zdravstvenim ustanovama i drugim oblicima zdravstvene službe (privatna praksa).

Svi zdravstveni radnici moraju biti upisani u Registar Komore i imati u skladu sa Zakonom odobrenje za samostalni rad (licenca).

12.2. Medicinske sestre i zdravstveni tehničari Komoru Srbije smatraće svojom stručnom bazom, čuvajući i unapređujući njen ugled kako u profesiji, tako i u široj javnosti.

12.3. Obavezni su da poštuju Opšte akte i sve druge Odluke i Odredbe KMSZT i na vreme ispunjavaju sve obaveze prema Komori.

III ZAVRŠNE ODREDBE

Poštovanje odredbi ovog kodeksa obaveza je za sve medicinske sestre i zdravstvene tehničare.

Povrede i sankcije zbog povreda ovog kodeksa utvrđiće se Opštim aktom Komore.

Medicinske sestre i zdravstveni tehničari obavezni su da odbiju svaku stručnu radnju koja je u suprotnosti sa ovim kodeksom a Komora je obavezna da im u tome pomogne svojim ugledom i pravnim sredstvima ako se za to ukaže potreba.